

EIROPAS PARLAMENTS

2014 - 2019

Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja

2014/2236(INI)

15.4.2015

ZIŅOJUMA PROJEKTS

par sociālo uzņēmējdarbību un sociālo inovāciju cīņā pret bezdarbu
(2014/2236(INI))

Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja

Referente: *Verónica Lope Fontagné*

PR_INI

SATURA RĀDĪTĀJS

	Lpp.
EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS	3
PASKAIDROJUMS	8

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par sociālo uzņēmējdarbību un sociālo inovāciju cīņā pret bezdarbu (2014/2236(INI))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Komisijas 2012. gada 3. marta paziņojumu „Eiropa 2020: Stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei” (COM(2010)2020),
- ņemot vērā 2013. gada 6. februāra rezolūciju par korporatīvo sociālo atbildību — atbildīgu un pārredzamu uzņēmējdarbības praksi un noturīgu izaugsmi¹,
- ņemot vērā 2009. gada 19. februāra rezolūciju par sociālo ekonomiku²,
- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 184. pantu,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. aprīļa Regulu (EK) Nr. 346/2013 par Eiropas riska kapitāla fondiem,
- ņemot vērā Parlamenta 2012. gada 20. novembra rezolūciju par sociālās uzņēmējdarbības iniciatīvu „Labvēlīgu apstākļu izveide sociālajiem uzņēmumiem — sociālās ekonomikas un sociālo inovāciju pamatam”³,
- ņemot vērā Parlamenta 2011. gada 10. martā pieņemto rakstisko deklarāciju⁴,
- ņemot vērā Padomes 2014. gada 20. maija secinājumus par jauniešu uzņēmējdarbības veicināšanu, lai sekmētu jauniešu sociālo iekļautību⁵,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11. decembra Regulu (ES) Nr. 1296/2013 par Eiropas Savienības Nodarbinātības un sociālās inovācijas programmu („EaSI”) un ar kuru groza Lēmumu Nr. 283/2010/ES, ar ko izveido Eiropas progresā mikrofinansēšanas instrumentu nodarbinātībai un sociālajai iekļaušanai,
- ņemot vērā Komisijas 2011. gada 20. oktobra paziņojumu Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai „Virzoties uz ekonomikas atlabšanu ar daudzām jaunām darba vietām” (COM(2011)0682),
- ņemot vērā Reglamenta 52. pantu,
- ņemot vērā Nodarbinātības un sociālo lietu komitejas ziņojumu (A8-0000/2015),

¹ Pieņemtie teksti, P7_TA(2013)0049.

² OV C 76 E, 25.3.2010., 16. lpp.

³ Pieņemtie teksti, P7_TA(2012)0429.

⁴ OV C 199 E, 7.7.2012., 187. lpp.

⁵ [http://eurlex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XG0614\(04\)&from=ES](http://eurlex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XG0614(04)&from=ES)

- A. tā kā sociālā ekonomika nodrošina darbvietas vairāk nekā 14 miljoniem cilvēku, kas ir aptuveni 6,5% no ES darba ņēmējiem; tā kā ES ir 2 miljoni sociālās ekonomikas uzņēmumu, kas veido 10% no Savienības uzņēmumiem;
- B. tā kā ekonomiskās un finanšu krīzes rezultātā ir palielinājies nabadzības un sociālās atstumtības, kā arī ilgstoša bezdarba līmenis;
- C. tā kā sociālās ekonomikas uzņēmumi ir elastīgāki un inovatīvāki, piedāvā labvēlīgus darba apstākļus un labāk pielāgojas ekonomikas un sociālajiem apstākļiem;
- D. tā kā sociālās ekonomikas uzņēmumiem ir raksturīga to biedru vai partneru cieša iesaistīšanās uzņēmuma vadībā un ievērojama darbību pārredzamība, un tie atbilst aizvien pieaugošajām iedzīvotāju prasībām, lai uzņēmēju rīcība būtu ētiska, sociāli orientēta un videi draudzīga;
- E. tā kā sociālās ekonomikas uzņēmumi var būt ļoti dažādas sabiedrības, tā kā Eiropas līmeņa tiesiskajā regulējumā netiek atzīta lielākā daļa šo uzņēmumu un šos uzņēmumus, kuri pastāv atšķirīgās juridiskās formās, nacionālā mērogā atzīst tikai dažās dalībvalstīs;
- F. tā kā sociālā inovācija attiecas uz jaunām idejām — vai nu tie būtu produkti, pakalpojumi vai arī sociālās organizācijas modeļi, kuru mērķis ir reaģēt uz jaunajām sociālajām un vides vajadzībām un problēmām, piemēram, sabiedrības novecošanos, darba un ģimenes dzīves saskaņošanu, daudzveidības pārvaldīšanu, jauniešu bezdarbu un klimata pārmaiņām;
- G. tā kā sociālās ekonomikas uzņēmumu neatzišana, ar kuru tie daudzkārt sastopas, vēl vairāk apgrūtina gan publiskā, gan privātā finansējuma pieejamību; tā kā sociālās ekonomikas uzņēmumi pamatā ir MVU un mikrouzņēmumi;
- H. tā kā izglītībai un apmācībai ir jābūt prioritārām jomām mūsu jauniešu uzņēmējdarbības gara veidošanā;
- I. tā kā sociālā ekonomika, un jo īpaši reintegrācijas uzņēmumi, piedāvā darba iespējas personām, kuras ir visvairāk attālinājušās no darba tirgus;

Ievads

1. apstiprina, ka sociālās ekonomikas uzņēmumi ir tādi uzņēmumi, kuru galvenais uzdevums ir īstenot savu sociālo mērķi — vai nu darbvietu radīšanu neaizsargātām sabiedrības grupām, pakalpojumu sniegšanu saviem biedriem, vai arī vispārējas pozitīvas ietekmes radīšanu uz sociālo un vides jomu, pretstatā uzņēmuma īpašnieku vai partneru labuma maksimālai palielināšanai, no jauna investējot savu peļņu šo mērķu sasniegšanai; norāda, ka, neskatoties uz sociālās ekonomikas uzņēmumu juridiskajām un darbības atšķirībām ES, tiem ir vairākas kopējas un atpazīstamas īpašības;
2. uzsver, ka sociālās ekonomikas uzņēmumiem ir dziļas vietējas un reģionālas zināšanas, kas tiem palīdz labāk iepazīt konkrētās vajadzības un piedāvāt tiem atbilstošus produktus un pakalpojumus, kā arī uzlabot sociālo un teritoriālo kohēziju;

3. ar gandarījumu konstatē to tradicionālo uzņēmumu skaita pieaugumu, kuras savās komercdarbības programmās piemēro uzņēmumu sociālās atbildības stratēģijas; atgādina, ka uzņēmumu sociālās atbildības stratēģiju piemērošana nav pietiekams priekšnoteikums tam, lai uzņēmumu uzskatītu par sociālās ekonomikas uzņēmumu;
4. uzskata, ka sociālā inovācija sniedz ievērojamu ieguldījumu, lai radītu pamatu izaugsmei, kas veicinātu ilgtspējīgāku, iekļaujošāku un sociālo kohēziju sekmējošāku sabiedrību;
5. norāda — lai stiprinātu uzņēmējdarbības spējas, profesionalizāciju, priekšnoteikumus sociālās ekonomikas uzņēmumu attīstībai un izaugsmei un sociālās inovācijas centru radīšanu — ir būtiski sekmēt apmaiņas ar citiem inovatīviem sociālajiem uzņēmumiem, akadēmiskajām aprindām un sociāli atbildīgiem investoriem;

Stratēģija 2020. gadam

6. atzīst, ka ES vēl ir daudz darba, lai sasniegtu mērķus, kuri ir noteikti stratēģijā „Eiropa 2020“, jo īpaši saistībā ar nodarbinātību, inovāciju un nabadzības mazināšanu, un ka sociālā ekonomika veicina ilgtspējīgu, viedu un iekļaujošu ekonomikas modeli saskaņā ar stratēģijas „Eiropa 2020“ mērķiem;
7. uzsver, ka sociālā ekonomika, ņemot vērā tās sociālo un iekļaujošo raksturu, piedāvā darbvietas visneaizsargātākajām grupām, sniedzot ieguldījumu ekonomiskajā izaugsme, solidaritātē un sociālajā kohēzijā;
8. pieprasa Komisijai un dalībvalstīm sociālās ekonomikas uzņēmumus iekļaut nodarbinātības un sociālās integrācijas darbības plānos;
9. prasa dalībvalstīm Garantijas jauniešiem valsts programmās iekļaut sociālās uzņēmējdarbības un inovācijas veicināšanas pasākumus;
10. uzsver, ka sociālās ekonomikas uzņēmumi sastopas ar grūtībām publisko līgumu pieejamībā; prasa veicināt šo uzņēmumu dalību publiskajā iepirkumā, sniedzot pienācīgas konsultācijas un vienkāršojot tiem paredzētās procedūras; pieprasa publiskā iepirkuma procedūrā tiesības slēgt līgumus piešķirt attiecībā uz piedāvājumiem, kuri nodrošina lielāko ekonomisko un sociālo vērtību, nevis zemāko cenu, iekļaujot publiskajos līgumos sociālus un ar vidi saistītus kritērijus;
11. ar gandarījumu atzīmē Publiskā iepirkuma direktīvas reformu, ar kuru tika iekļautas sociālās klauzulas un kritēriji, lai cita starpā veicinātu sociālo iekļaušanu un inovāciju; mudina dalībvalstis publiskā iepirkuma procesos iekļaut sociālās klauzulas un kritērijus;

Finansējums

12. pauž nožēlu, ka sociālās ekonomikas uzņēmumiem ir sarežģītāk nekā tradicionālajiem uzņēmumiem saņemt gan publisko, gan privāto finansējumu;
13. norāda, ka finansējuma pieejamība ir apgrūtināta, jo finanšu starpniekiem trūkst zināšanu par šo uzņēmumu reālo stāvokli; uzsver nepieciešamību uzlabot šo starpnieku apmācību par sociālās ekonomikas uzņēmumiem, lai veicinātu finansējuma pieejamību šiem

- uzņēmumiem;
14. ar gandarījumu atzīmē regulas par Eiropas sociālās uzņēmējdarbības fondiem apstiprināšanu;
 15. uzsver, ka šādu uzņēmumu finansēšanas uzlabošanā nozīme ir jāpiešķir Eiropas Savienības Nodarbinātības un sociālās inovācijas programmas (*EaSI*) sociālās uzņēmējdarbības sadaļai un pārējiem Eiropas struktūrfondiem un programmām;
 16. uzsver, ka nepieciešams atbalstīt sociālās ekonomikas uzņēmumus ar pietiekamiem finanšu līdzekļiem vietējā, nacionālā un ES līmenī; uzskata, ka ir nepieciešams uzlabot finansējuma pieejamību, izmantojot dažādas finansēšanas formas, piemēram, Eiropas fondus, riska kapitāla fondus, mikrokredītus un kolektīvo finansēšanu (*crowdfunding*);
 17. prasa, lai Komisija piemērotu maksimālu elastību saistībā ar valsts atbalstu sociālās ekonomikas uzņēmumiem un sekmētu vietējo un reģionālo iestāžu izpratni par valsts atbalstu un tā piemērošanu šiem uzņēmumiem;
 18. prasa, novērtējot Eiropas Stratēģisko investīciju fonda projektus, ņemt vērā ieguldījumu sociālajā ekonomikā;

Apmācības

19. pieprasa dalībvalstīm izglītības un apmācību plānos iekļaut uzņēmējdarbības garu un sociālās ekonomikas principus;
20. norāda, ka daži sociālie uzņēmumi ir konkurētspējīgi un tiem ir vadošs stāvoklis savā nozarē, bet citiem nepieciešamas specializētas zināšanas, lai uzsāktu darbību, attīstītos un nodrošinātu vadību; prasa dalībvalstīs izstrādāt izglītojošas programmas, kas īpaši paredzētas un pielāgotas sociālās nozares uzņēmējiem ar mērķi iegūt uzņēmējdarbības vadības pamatprasmes un zināšanas;
21. prasa dalībvalstīm veicināt mūžizglītību vecāku darba ņēmēju un ilgtermiņa bezdarbnieku vidū, lai atvieglotu viņu pārkvalificēšanos darbam sociālās ekonomikas jomā;

Atbalsts un veicināšana

22. pauž nožēlu par to, ka sociālā ekonomika Eiropas mērogā praktiski netiek atzīta; uzskata, ka labāka datu apkopošana, informācijas un labas prakses apmaiņa Eiropas līmenī un plašāka sociālās ekonomikas un tās sasniegumu atspoguļošana plašsaziņas līdzekļos veicinātu lielāku sabiedrības dalību sociālajā ekonomikā, padarot šo nozari saprotamāku, vieglāk atzīstamu un pamanāmāku;
23. prasa Komisijai ciešā sadarbībā ar sociālās ekonomikas uzņēmumiem īstenot salīdzinošu pētījumu par sociālās ekonomikas nacionālajām sertifikācijas un marķēšanas sistēmām un sekmēt labas prakses apmaiņu;
24. pieprasa Komisijai un dalībvalstīm veicināt uzņēmumu inkubatoru radīšanu sociālās ekonomikas uzņēmumiem;

25. pieprasa, lai dalībvalstis ņemtu vērā paraugpraksi attiecībā uz nacionālo nodokļu režīmu pielāgošanu sociālo uzņēmumu un solidaritātes ieguldījumu interesēs;
26. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai.

PASKAIDROJUMS

ES savu nākamo gadu attīstības virzienus noteica stratēģijā „Eiropa 2020“, iekļaujot ļoti tālejošus mērķus, no kuriem Eiropas nedrīkst atteikties.

Tomēr pēdējo gadu ekonomikas un finanšu krīze Eiropas Savienībā, kura, par laimi, tuvojas noslēgumam, ir mūs attālinājusi no šiem mērķiem, radot nepieciešamību no jauna izvērtēt ekonomisko un sociālo modeli, lai turpmākā izaugsme būtu ne tikai ilgtspējīga, bet arī integrētu ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas principus, kas ir ES pamatā.

ES īstermiņā ir jārisina nozīmīgi jautājumi, piemēram, ekonomiskā un finanšu ilgtspējība, sociālā labklājība un jo īpaši nodarbinātības radīšana, īpaši ņemot vērā visneaizsargātākās iedzīvotāju grupas, piemēram, citu starpā, jauniešus, sievietes un vecus cilvēkus, ilgtermiņa bezdarbniekus, invalīdus, imigrantus vai romu kopienu. Taču šo mērķu sasniegšanai ES ir jāpatur prātā turpmākie izaicinājumi — tādi kā iedzīvotāju novecošanās vai lauku teritoriju pārtuksnešanās.

Lai panāktu šo mērķu izpildi, svarīga nozīme ir sociālajai ekonomikai.

Sociālās ekonomikas uzņēmumi ir parādījuši lielāku pretestību pret ekonomikas problēmām un spējuši piedāvāt inovatīvus risinājumus, kas veicina kohēziju un sociālo iekļaušanu, kā arī darbvietu radīšanu.

Turklāt sociālās ekonomikas uzņēmumiem ir dziļa saikne ar vietējo un reģionālo situāciju, piedāvājot piemērotus risinājumus specifiskām vajadzībām.

Sociālajai uzņēmējdarbībai un sociālai inovācijai ir būtiska nozīme turpmākajā sociālās ekonomikas attīstībā. Tādēļ ir jāpievērš īpaša uzmanība izglītībai un apmācībai. ES no mazotnes ir jāieaudzina jauniešos nepieciešamais inovāciju un uzņēmējdarbības gars.

No otras puses — nedrīkst sajaukt sociālo ekonomiku ar uzņēmumu sociālo atbildību.

Sociālās ekonomikas uzņēmuma galvenais uzdevums ir sociālās ietekmes radīšana, nevis peļņas gūšana īpašniekiem vai partneriem, savukārt uzņēmumu sociālā atbildība nozīmē to, ka tradicionālie uzņēmumi savās komercdarbības programmās brīvprātīgi iekļauj sociālos un ar vidi saistītos mērķus.

Sociālā inovācija un sociālā uzņēmējdarbība tādēļ ir būtiski jautājumi sociālās ekonomikas attīstībai, un to veicināšanai ir jāveic darbs šādās jomās:

- izglītība un apmācība;
- finansējuma uzlabošana;
- lielāka redzamība Eiropas un valsts līmenī un informācijas un labas prakses apmaiņa;
- sociālās ekonomikas attīstības veicināšana ES un dalībvalstīs;
- juridiskās vides uzlabošana.